

IMRE ÉS AMERIGO

Egy bizonyos Dr. H.V. Harper feleleveníti a már sokat hangoztatott tényt, hogy Amerika az olasz Amerigo Vespucci után kapta a nevét, dacára annak, hogy az új világrészt nem ő fedezte fel. És hozzáteszi az általunk is ismert és sokszor emlegetett feltevést, hogy az "Amerigo" név eredetileg a magyar "Imre" volt. Dr. Harper szerint Imrét a katolikus egyház nem avatta a szentek közé, csak a "Boldog" nevet adta neki, mi azonban úgy tudjuk, hogy a szenttéavatást VII. Szent Gergely pápa — 1303-ban engedélyezte. Tudni kell, hogy a szenttéavatás eljárása azokban az időkben nem az volt, mint a mai. Ma évek és évtizedek előzetes vizsgálatai, tárgyalásai előzik meg az egyház döntését. Kilenyszáz esztendővel ezelőtt a hívő nép véleménye alapján került a szentéletű férfi vagy nő az egyház elismert szentjei sorába, amire a római pápa adott engedélyt.

A magyar szentek esetében is ez történt. László király, aki maga is a szentek közé emelkedett halála után, látva annak a tiszteletnek

állandó erősödését, amely István király, Gellért püspök és Imre herceg emlékét kísérte a hívő nép között, engedélyt kért a papától e három jámbor férfira és a két ugynevezett "zoborhegyi remete", Hítvalló András és Vértanu Benedek szenttéavatására. VII. Gergely pápa, a kemény volt szerzetes, aki IV. Henrik német királyt is a híres Canossa-járáásra kényszerítette, megadta az engedélyt, amelynek birtokában László király országos zsinatot hívott össze Székesfehérvárra, amelyen az ország összes főpapjai és nemesei megjelentek, 1083 augusztus 15-én, István király halálának 45-ik évfordulóján kezdődött ez a zsinat, amely fent nevezetteket szentekké nyilvánította és elrendelte, hogy holttestüket kiemeljék sírjukból és ünnepélyesen temettessenek el. Három napos országos böjt előzte meg az exhumálást. Szent Istvánt és Szent Imrét Székesfehérváron temették el augusztus 20-án és november 5-én. Szent Gellértet pedig Csanádon a következő év február 24-én. A három szent napját a magyar

23
1

országi katolikus egyház bevette ünnepei közé és a király is a kötelező ünnepek közé sorolta azokat. Azóta mind a hármat szentekként tisztelik, a világegyház pedig

Vasváry Ödön

1930-ban a szent évet Imre emlékének szentelte.

Hogy az Imre név honnan származott, arra nézve megoszlanak a vélemények. A név német eredete valószínű, hiszen Imre anyja, Gizella, II. Henrik bájos herceg lánya, német nő volt. A német kutatók ezt hangoztatják, mint köztük a legnagyobb, Humboldt is, hogy az "Amerigo" név eredetileg Amalrich vagy Amelrich volt, amely ebben a formában és hasonló változataiban már a gót-germán hódítók között is többször előforduló név volt. Von der Hagen és Ruge professzorok és

mások ezt a magyarázatot fogadják el és elutasítják Jules Marcou állítását, aki szerint az "Amerigo" szó egy hely neve lett volna az újvilágban.

Vannak, akik az Imre nevet a német Henrik névből származtatják talán azon az alapon, hogy mivel Imre nagyapját Henriknek hívták, jámbor életű anyja kívánságára, az ő nevét adták a magyar királyfinak.

Ugylátszik, Babits Mihály, a kitűnő magyar költő ezt a nézetet vallotta, mert egy "Imre herceg" című hosszabb, egyébként elég gyenge versesben ezeket mondja:

Neved is, neved már,
Henrik, Enricus,
Alázat bélyege volt,
óh Emericus.

A kérdés valószínűleg eldöntetlen marad és voltaképpen nem is fontos, hogy a név milyen változásokon keresztül jutott el Imrévé, — és az olaszoknál Amerigóvá. A szavak eredetének kutatása, az úgynevezett szó-etimológia, igazán precíz tudományá válásáig sohasem lesz, mert minden vélemény körülbelül egyformán igaz lehet.

ekönyvtár

M. E.
1930

3
A

Irta: VASVÁRY ÖDÖN

Utazásaim közben igen sokszor elhajtok egy kis falu mellett, Maryland államban. A falucska neve "Ady" pontosan úgy írva, ahogy a nagy magyar költő nevét írjuk. Nem tudom, honnan szedte a nevét ez a falu, de semmi esetre sem merném állítani, hogy valami köze lenne Ady Endréhez. Amint azt is bajos elhinni, hogy az indiai Bihar tartomány valamilyen kapcsolatban lenne a régi magyar Bihar megyével.

A szó-származtatásnak megvan a maga sokszor mulatságos története ugyyszólván minden nyelvben. Elég csak az egyébként derék Horvát Istvánra gondolnunk, aki Ádámtól és Évától kezdve, még a bibliai nevekben is magyar vonatkozásokat talált. Állítólag egy német tudós volt, aki rájött, hogy a "róka" német szava: "Fuchs" voltaképpen a görög "alopex" szóból származik, ami rókát jelent. A tudós szerint a görög szó németté való átalakulása így történt: Alopex, lopex, opex, pex, pix, pax, pux, Fuchs.

